

Söz dünyasında onun da imzası var

Salon ağzınadək dolu idi. İki gəncin bir-birinə olan saf məhəbbətini, ülvü sevgisini tərənnüm edən tamaşanı izləməyə gələnlər səbirsizliklə sonluğu gözləyirdi. Hər kəs həyəcanlı idi. Bir-birini böyük məhəbbətlə sevən Nərgizlə Cəfərin toya hazırlaşdığı bir məqamda tale onlarla acı bir oyun oynamışdı. Avtomobil qəzası bu arzunu yarımçıq qoymuş, Cəfər yaralanmış, Nərgiz isə belindən ağır zərbə almış, fəqərə sütunu zədələnmiş, ayaqları iflic olmuş, əlil arabasına möhtac qalmışdı. Lakin bütün bunlar onların sevgisini söndürməmiş, əksinə daha da alovlandırmış, bir-birlərinə daha möhkəm bağlanmışdılar. Ancaq bu cütlüyün qovuşmasına əngəl törədənələr də vardı. Cəfərin anası oğlunun əlil qızla ailə qurmaması üçün hər cür tədbirə əl atırdı. Fəqət...

Pərdə yavaş-yavaş qalxır, son səhnə oynanılacaqdı. Hər kəs taleyin əlil arabasına məhkum etdiyi Nərgizin öz sevgisinə qovuşub-qovuşmayacağını intizarındaydı. Dəqiqələr, saniyələr ötür, səhnə bir-bir dəyişir, nəhayət gözlənilən an gəlir. Nərgiz Cəfərin evlənmə təklifini qəbul edir. Bir anda salonu alqış sədaları bürüyür, hər kəs uzun mübarizədən sonra bir-birinə qovuşan bu xoşbəxt cütlüyün sevincini onlarla birgə yaşayır. Bu, xeyirlə şərin əbədi mübarizəsində xeyirin, ilahi, heç zaman ölməyən sevginin qələbəsi idi. O anda tamaşaçılar arasında oturan hər səhnəni həyəcanla izləyən Ofelyanın hansı hisslər keçirdiyini sözlə ifadə etmək belə çətin idi. Hissə qapılıb bütün baş verənlərin bir tamaşa, yaxud real bir həyat olduğunu da bir anlığa unutmuş, sanki bu oynanılanları o, qələmə almamış, nəhayət bu faciəli həyatı özü yaşamamışdı. Bəli, respublikanın qocaman sənət məbədinə biri olan Gəncə Dövlət Dram Teatrı özünün 123-cü teatr mövsümündə şair-publisist, dramaturq Ofelya Mədətqızının "Sevgi ölmür" lirik dramını tamaşaçılara təqdim edirdi, özü də böyük anlaşıqla...

Xəlilova Ofelya Mədət qızı 1960-cı ildə Samux rayonunun Qarayeri qəsəbəsində anadan olub, 1976-cı ildə qəsəbə orta məktəbini, 1979-cu ildə o vaxtkı Kirovabad Politeknik Texnikumunu bitirib. 1985-ci ildən bədii yaradıcılıqla məşğuldur. İlk mətbu əsəri, "Qayğıkeş həkim" şeiri "Gəncenin səsi" qəzetində çap olunub. Sözlərin gücünə, səhrinə, qüdrətinə inanan Ofelya Mədətqızı ədəbi mühitə qədəm qoyduqdan vaxtdan özlənəməxusluğu ilə seçilməyə başladı və elə bu bənzərsizliyi də ona həmişə uğur gətirdi. Bir qəza nəticəsində sağlamlığını itirəndə, uzun illər yataq xəstəsi olub bir də ayağa qalxacağına ümidləri kəsildəndə də qələmə bərk-bərk sarıldı, poeziyada, nəsrə, publisistikada sınağı özünü. Yazdıqları ədəbi mühitdə özünə yer aldığca, canının ağrı-acılarını da yavaş-yavaş özündən uzaqlaşdırmağa çalışdı, bu ağrı-acıya sözlə, poetik misralarla məlhəm qoymağı bacardı.

Həyat bəzən elə insafsız olur ki, acımadan, "of" demədən geriye dönüşü olmayan bir yolçuluğa çıxarır insanı. Və sən acı çəkə-çəkə, yana-yana gedirsən bu yolu, əzabla yaşayırsan. Ömürlük əlil olaraq yaşamaq kimi... Əlillik... Nə vaxtsa bu ağır bir adla yaşayacağını heç ağlına belə gətirməzdi, ancaq qəzavü-qədərin insanı istədiyi vaxt, istədiyi yerdə yaxalaya biləcəyini də yaxşı bilirdi. Ətrafında, yaxınları arasında bu qismətlə yaşayanların nə qədər acılar çəkdiyini də bilməmiş deyildi. Ömrünün gözəl, gənclik çağında taleyin ondan da üz döndərəcəyini hardan bilərdi ki?! Hələ kamını doyunca almamışdı bu həyatdan, arzuların qanadlarında uçur, özünü zirvələrdə görür, ulduzlar kəhkəşanında öz ulduzunu axtarırdı. Tanınmaq, məşhur olmaq istəyirdi...

Ancaq bu adı o qəbul etmədi, halına acıyanlara, ona yazdığı gələnlərə etiraz

səsini ucaltdı, üsyan etdi. Bir gün ömür-gün yoldaşı Müzəffərə: "Mən heç kəsə yük olmaq istəmirəm, xahiş edirəm məni əlillər evinə yerləşdir" — deyəndə bəlkə də gözləmədiyi cavabı eşitdi: "Bu nə sözlərdir danışsən, sən heç kəsə yük deyilsən. Onu da bil ki, sən çox güclüsen, məgər həyatını təhlükə altında qoyaraq üreyindəki ciddi qüsura, həkimlərin qəti etirazına baxmayaraq yeganə ciyərparamızı dünyaya gətirib, hər ikimizi xoşbəxt edən sən deyildinmi? O vaxt hər şeyə rəğmə: "Tanrının möcüzəsi böyükdür, mən bu uşağı dünyaya gətirəcəm" - deyib ölümə döyüşdün. Bəli, Tanrının möcüzəsi böyükdür, ancaq nə olur-olsun, son nəfəsimədək mən sənənin yanında olacam" - demişdi.

Günlərin bir günü bu möcüzə baş verdi. İllərlə çarpayıda məhkum olan, sözlün həqiqi mənasında yerimək əvəzinə döşəmə ilə sürünməsi ilə hər kəsin ürəyini qana döndərən Ofelya həyata sanki yenidən gəldi, əlil arabasına da, qoltuq ağaclarına da əlvəda deyib çətinliklə də olsa özü yeriməyə başladı.

Həyata dönüş uğrunda mübarizə illərini aldı əlindən. Hər zaman başının üstündə gördü Allahını, köməyi də ondan dilədi, heç vaxt: "Axı nədən, nə üçün, nəyə görə" - deyib şikayətlənmədi, Tanrının möcüzəsinə inandı. Qəlbində doğulan hiss və duyğularını misralara çevirərək "Allahım var!" - deyib səbir etdi: "Məni əlil bilməyin, mən ki əlil deyiləm, üreyimdə deyəcəyim sözüm, bu yaralı köksümdə yanan odum, közüm var" - deyən şair eyni zamanda alın yazısı ilə barışmağa da hazır olduğunu "Allahım var!" adlı şeirində belə ifadə edir:

*Qoy sizi kövrəltməsin,
bu gün də dediklərim,
Ayaq üstə durmağa daha
böyükdür gücüm.
Fəqət, yazılıbdısa öncədən
alın yazım,
Bu yazının önündə aciz,
sönükdür, gücüm!*

Ofelya Mədətqızı əsasən lirik şeirlər yazır və bu şeirlərin ruhunda insana, insanlığa məhəbbət dayanır. Vətənpərvərdir, bu yurdun ağrı-acılarını da, gözəlliklərini də, müasir insanların duyğu və düşüncələrini də böyük həvəslə qələmə alır. "Qarabağ", "Vətən", "Yenilməzdir Azərbaycan", "Dözərmə ürək" kimi müxəmməs, gəraylı və təcnislərində, "Tükənməyən arzular" adlı poemasında doğma Azərbaycanın yaralarının sağlanaacağına, həsrətini qəkdiyimiz, gözləri yollarda qalan Qarabağımıza dönəcəyimizə bəslədiyi ümidlərini dilə gətirir. Ulu xalqın tarixi keçmişi ilə öyünür, türk dünyasının birliyinə, çətin, pis günlərin bitəcəyinə inam bəsləyir. 2017-ci ilin iyulunda türk dünyası yazarlarının Gəncə yazarları ilə görüşündən təsirlənərək yazdığı "Ucaltalım bayrağın!" adlı şeirində söylədiyimiz bu fikirlər güclü, təsirli və inandırıcıdır:

*Hep seninlə övündüm,
Topraqında büyüdüm,
Hər an seni düşündüm,*

*Kerkük ulu Türk halkım
Ucaltalım bayrağın!*

Onun nəsr əsərləri də oxucular tərəfindən maraqla oxunur, sevilir, yüksək dəyərləndirilir, çünki, yanıqlı yazır, hiss və duyğularını məntiqi təfəkkürlə cilalaya bilir. "Sevgi ölmür", "Qırmızı qaşlı üzük", "Xəyanətin qurbanları", "Tənhalığın sonu", "Qoşa çarpayı", "Sevgili hocam", "Bir üreyin döyüntüsü" (monoloq) və s. bu kimi nəsr nümunələrində həyat həqiqətlərinə fərdi münasibəti özünə-xas üslubda təsvir olunur. Hazırda o, "Qırmızı qaşlı üzük" hekayəsinin əsasında eyni adlı pyes üzərində işləyir.

"Sevgi ölmür" lirik dramı avtoportret xarakterli əsərdir. Müəllif burada öz acı həyatını qələmə alıb. Əsərin uğurlu səhnə taleyi onu göstərdi ki, Ofelya Mədətqızı dramaturgiya sahəsində də yazıb-yaratmaq potensialına malikdir. Ofelya xanım bununla həm də uzun illərdən bəri yaşadıklarının səhnə həyatını reallaşdırmaq arzusunun gerçəkləşdirə bilib.

Doğrudur, hər bir tamaşa kollektiv əməyin bəhrəsidir, burada teatr rəssamından tutmuş, quruluşçu rejissor və aktyor oyununadək hər şey tamaşanın yüksək səviyyədə təqdim olunmasına xidmət edir. Ancaq gəlin etiraf edək ki, bu birgə yaradıcı əməyin əsasında daha çox yüksək bədii təsir gücünə malik olan əsər dayanır.

Bəli, 30 ildən artıqdır ki, söz-sənət dünyasında sözdən abidə yaradan, imzalar içində imzasını tanıdan Ofelya Mədətqızı bu illərdə misra-misra ömür yaşayıb, neçə-neçə ədəbi qəhrəmana ömür verib.

2005-ci ildən Azərbaycan Yazıçılar Birliyinin və Azərbaycan Jurnalistlər Birliyinin üzvü olan Ofelya Mədətqızı bir neçə kitabın müəllifidir. Onun müxtəlif illərdə "Mənim iztirablarım", "Tənhalıq dərdi", "Şəfalı əllər", "Tükənməyən arzular", "Ümidlər", "Mən səni özümə qaytaracağam" adlı kitabları işıq üzü görüb. Dəfələrlə əlillərin ümumrespublika bədii yaradıcılıq bəliş-müsabiqəsinin qalibi olub. "Qafqaz Media" İctimai Birliyinin "Cəsarətli qələm", "Vicdanlı qələm", "Xəmsə" mükafatlarını alıb, "Qızıl qələm" mükafatına layiq görülüb. Çoxlu sayda Fəxri fərmanlarla təltif olunub. 2017-ci il onun üçün daha düşərləli olub. Belə ki, şair-publisist, dramaturq Ofelya Mədətqızı 2017-ci ildə Prezident təqaüdünə layiq görülüb.

Bu illər ərzində o, taleyin zərbələrinə dəyanətlə dözdü, sıxıntılar, çətinliklər onu sındırmadı, əksinə daha da mətinləşdirdi, yazdı, yaratdı, ədəbi mühitdə tanındı, oxucu, tamaşaçı rəğbəti qazandı. Düşünürəm, söz adamı üçün ən böyük mükafat da elə budur. Çəkdiyi acılara rəğmə "Həyat sən nə qədər şirinsən" deyən Ofelya Mədətqızının yaşamaq inamı güclüdür: "Çox yoruldu, insan nə qədər dərd çəkər. Senəkanın bu misraları düşür yadıma: "Tale cəsarətliyədən qorxur, qorxaqları isə məhv edir". Mən də mübariz olub hər cür əzab-əziyyətə dözərək mətin olmağa çalışdım. Kədərli anları duymasaq, yaşamasaq, xoşbəxt anların qədrini bilmərik. Həyatımın kədəri də, acısı da, şirini də ömrümə yazılan tale payımdır. Bu mənim ömrümdü, acı olduğu qədər də şirin ömrümdü".

İnanırıq ki, ən çətin anlarında həmişə yanında olan həyat yoldaşı Müzəffərin, yeganə övladı Eminin, gəlini Kəmələnin, nəvələri Səmanın, Nicatin əhatəsində bütün ağrı-acılarını unudaraq qələmə daha sıx sarılan Ofelya xanım hələ bundan sonra bir başqa şövqlə yazıb-yaradacaq, çünki deməyə sözüz çoxdur!..

Zümrüd QURBANQIZI,
"Respublika".